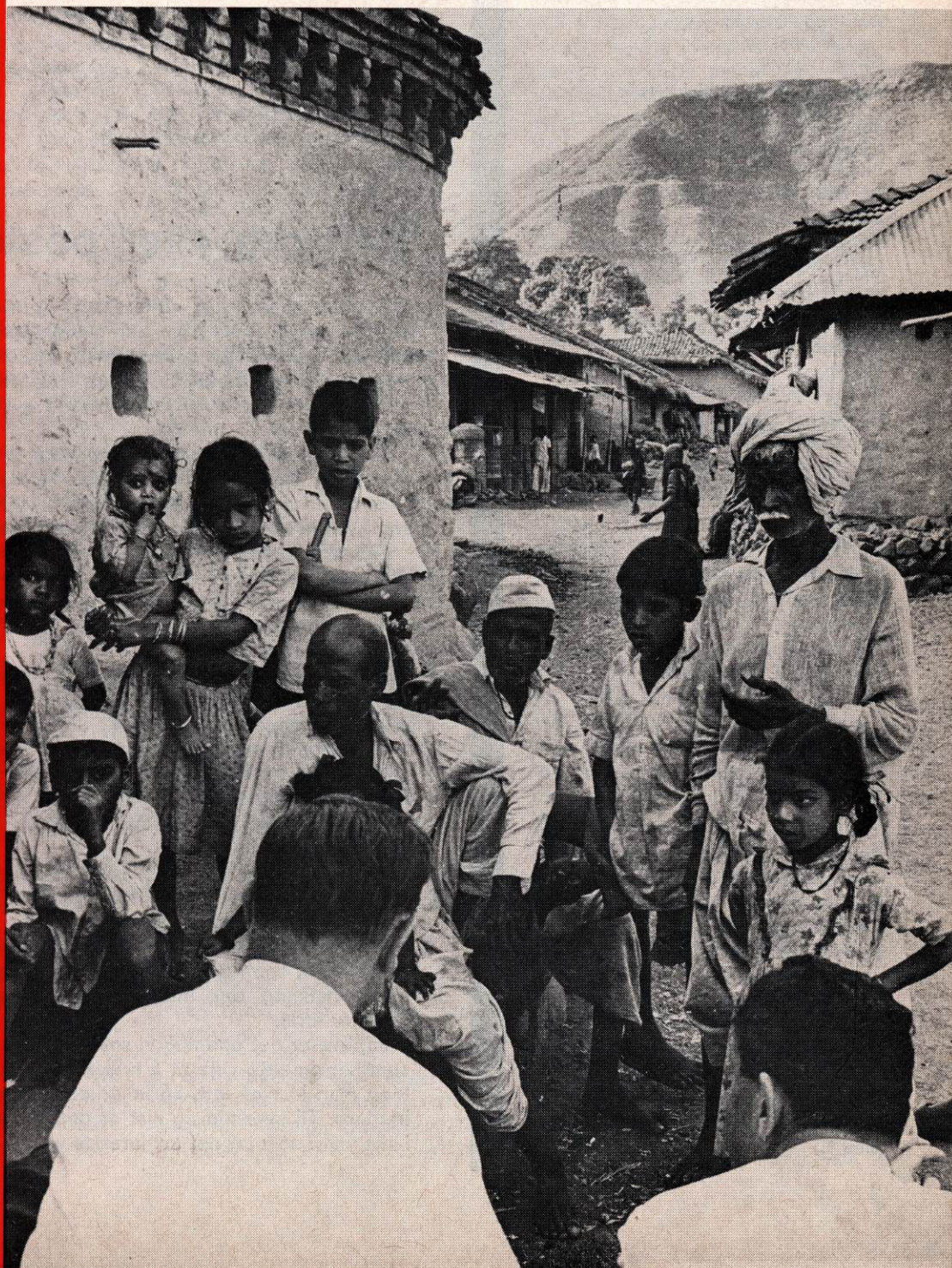

23.03.015

ny verden

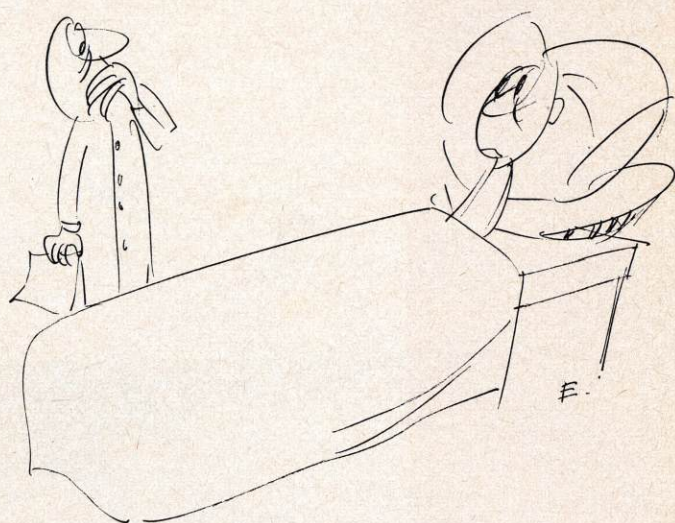
TIDSSKRIFT FOR MORALSK OPPRUSTNING

NR. **4** 1969

Forsiden:

Møte med en indisk landsby. Deltagere på den siste konferansen i Panchgani besøkte noen av landsbyene i distriktet. Dette er en av dem, i Krishna Valley. I forgrunnen den sosialdemokratiske senator Dirk de Loor fra Holland. (Se artikkelen side 6.)

Karriere eller pasient?

Et radioprogram nylig, «Interessert i pasienter — eller karriere?» berørte et fenomen som har mange paralleller. Pasientene får ikke den nødvendige menneskelige omsorg. Legene forlater praksisen ute i distriktene for å gjøre karriere andre steder, og sykepleiere søker bort fra tjenesten ved sykesengen «for å komme videre».

Dette er ikke nytt, og det kommer ikke av at disse yrkesutøverne er spesielt selviske. Arbeidspresset er meget stort, de føler at de står for mye alene om oppgaven — noe som har en årsak i hele samfunnets innstilling og målsetting.

Når akademikere fra U-land med katastrofal mangel på utdannet hjelp bruker sin kostbare utdannelse i bedre betalte jobber i Vesten, og når mange av Europas beste hjerner havner i USA, er dette også en utvikling som er lett å forstå, selv om den er like beklagelig.

Et botemiddel ble nevnt i radioprogrammet: Man skal «skape karrieremuligheter» ved sykesengen og i distriktene, og gjøre disse stillingene like lønnsomme som andre.

Selvfølgelig skal de være det. Men i det lange løp fjerner man neppe følgene av karrierejaget i samfunnet ved å appellere til karrieremotivet. Før etter senere blir vi nødt til å finne nye motiver og mål over hele linjen, fra grunnskolen og oppover til ekspertene.

Det er mange som yter menneskeheten uvurderlige tjenester ved dristig pionerarbeid, f. eks. gjennom forskningen. Men denne konflikten, «karriere kontra omsorg for mennesker», kan gjøre menneskehetens fremskritt til menneskehetens forbannelse.

Det er et spørsmål om vi vil velge — eller kaste vrak på — en grunninnstilling der menneskeverd, uselviskhet og kjærlighet kommer først.

Ja, hva er det egentlig vi setter i høysetet? Det er nok av dem som har en ekte vilje til å bruke livet sitt til å fylle reelle behov. Men man kan så lett, så umerkelig, gli over grensen fra kall til karriere. Til syvende og sist er det tusenvis av enkeltmennesker i alle yrker som tar det avgjørende valg.

Leif Hovelsen:

Svaret på ditt spørsmål om å finne mening med livet ligger til syvende og sist i dine egne hender. Veiene kan være mange og forskjellige. En patentløsning som kommer flytende på en fjel, finnes ikke — selv i vårt teknifiserte «lettvinde samfunn» av idag. Et tysk reisebyrå brukte engang følgende reklame: «Das Leben ist schön, aber teuer. Man kann es auch billiger machen (haben), dann ist es aber nicht so schön.» Det som er noe verdt, må koste.

Jeg vil gjerne fortelle deg hva selv er kommet til — uten dermed å si at min vei er veien for deg.

Det vi har felles, er dette at vi er underveis. Noen ferdes på autostradaen, andre igjen på bratte og nesten ufremkommelige fjellstier. Etter en del års erfaring både på støvete landeveier, brede autostradaer, gyngende myrlendt terreng, forførende blindgater og bergfaste fjellstier, er jeg kommet til at det er visse ting ethvert menneske før eller senere blir stillet overfor.

En ting er den virkelighet som omgir oss. Alt det som skjer ute i den store vide verden. Historien har ført oss til den egenartede situasjon idag at intet folk og intet menneske lenger kan isolere seg fra omverden. Vi må ta ansvaret for den tid vi lever i og de utfordringer den stiller. Uten å spørre om vi ønsker det eller ei, fører «tiden» vår generasjon inn i de ytre begivenheters spenningsfelt hvor menneskene tvinges til å vurdere og å velge.

Da jeg gikk på middelskolen, diskuterte vi pasifisme. Den 9. april 1940 var det ikke lenger et teoretisk spørsmål vi sto overfor, men en praktisk situasjon som enhver måtte ta personlig stilling til. Overfor nazismens totalitære makt og militære okkupasjon måtte

te det enkelte menneske ta sitt valg, og som folk valgte vi kampens vei.

Også idag står individ og samfunn overfor krefter og tendenser som truer det menneskelige — det være seg nye diktaturer eller oppløsende og undergravende krefter i våre egne frie samfunn. I en tid da maktgrupperinger gjennom aviser og massemedia kappes om å vinne og utnytte menneskenes lojalitet, er det ikke lenger likegyldig hva vi lever for, hvilke grunnverdier og idéer vi velger som bestemmende og forpliktende for våre liv.

Dette er hva jeg vil kalle «valget» i de ytre begivenheters spenningsfelt! Saken er at jeg både gjennom erfaring, viten og tro er kommet til at det virkelige, grunnleggende valg vår tids menneske stilles overfor, ligger på et helt annet plan — dypere enn valget mellom kommunisme eller anti-kommunisme, fellesmarked eller ikke fellesmarked, NATO eller ikke NATO, sort eller hvit, rik eller fattig, privat initiativ i et kapitalistisk samfunn eller statskontroll i et sosialistisk system. Det er det «indre valg» — møtet mellom min egenvilje og Guds kall — med individets, maktgruppens og nasjonens nakne ego og Guds kall til mennesket og folkene om å leve en bestemmelse ut over seg selv. Spørsmålet er om vi vil skape en verden etter Guds vilje, eller utvikle den bare etter vår egen.

Her hører jeg alt din protest, «Jeg ønsker ikke å gi avkall på min personlighet. Innordner jeg meg under Guds vilje, da kan jeg jo ikke lenger være meg selv?»

Det trodde jeg også engang. Erfaringer har imidlertid vist det motsatte. Korsets spenningsfelt er en dimensjon med «atomar virk-

BREV til en student

ning». Som atomet først utvikler sin fulle kraft når det blir spaltet og dermed åpner for uanede muligheter, åpnes uanede muligheter i mennesket når dets egenvilje sprennes av Guds vilje og føres inn i en høyere sammenheng. Her ligger skjulte ressurser i mobiliseringen av «hele mennesket». Hvis personligheten ikke konfronteres med det indre valg: Korset, kan den heller ikke sprennes ut av selvet og inn i et større kraftfelt, en større dimensjon. Det var vel dette Kristus mente med lignelsen om hvetekornet som først må dø forat det nye kan vokse frem. Istedenfor å miste personligheten vokser vår personlighet inn i en høyere virkelighet. Tanke, sinn og følelse får dybde og blir beriket med en intuisjon om hva som er sant og ekte og hva som er hult og uholdbart.

Og det betyr kamp. Det betyr å la seg engasjere av det som skjer i tiden; å «leve med» i den smerte og glede som brytes i menneskets og menneskehetens søken etter en ny og bedre verden. Det betyr å la alt av godt og ondt i tiden strømme inn over meg og så vurdere det etter den intuisjon av sannhetens og ekthetens målestokk som er blitt utviklet og stadig utformes i mitt indre. Samvittighetens røst bestemmer så valget og ansvaret overfor den situasjon og den verden vi lever i.

Det indre «kompass» som veileder både tanker og følelser er de fire absolutte moralnormer som vi talte om — ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet. Gjennom en konfrontasjon med Korset og de absolutte verdinormer finner mennesket befrielse fra seg selv og fra alle de andre menneskelige autoriteter og makter som lett kan trellbinde. Absolutte moralnormer står slett ikke i motsetning til person-

Forts. side 14

Studentene ved Beirut's St. Joseph Universitet sammen med to av NY VERDENS's medarbeidere. Bildet ble tatt under et opphold på reisen til Asia.

MØTE MED ASIA

av Jens-J. Wilhelms

Flyturen fra Karachi til Lahore med moderne jet varte bare halvannen time. Pakistan Airlines har orden på sakene. Flyvertinnene har identiske frisyre og bærer med eleganse en spesialsydd kombinasjon av vestens og østens kledebon. På flyplassen i Lahore sto det ventende personale, minst ti av dem, oppmarsjert og i stram giv-akt. Det er kanskje et tegn på at en britisk-trenet pakistansk general har regjert landet i de siste ti år.

Men utenfor flyplassen var det slutt på ordenen. Nede i byen var alle trafikklys knust av demonstrerende studenter. I alle større gatekryss sto studenter og dirigerte trafikken. Politiet nektet å tjenestegjøre etter det voldsomme sammenstøtet mellom dem og studentene dagen før. Noen timer senere var de imidlertid på plass igjen. På et hjørne var et sort flagg festet til et stakitt og blomster lagt på gaten. Her var en student blitt drept.

Studentenes mål var å få president Ayub Khan satt på porten. De hevder at de rike er blitt rikere og de fattige fattigere, til tross for de store økonomiske fremskritt i Ayubs regjeringstid. Som en fagforeningsmann sa til oss: «Da

engelskmennene regjerte oss kostet ris en fjerdedel av hva den koster idag.» Ayubs tre sønner skal være blitt stenrike mens faren har sittet ved makten, men de fleste synes å anerkjenne Ayubs personlige integritet. Et annet spørsmål er hva slags regjering de kreftene som motarbeider Ayub vil gi landet. De har ikke stort annet felles enn kravet om mer folkestyre.

Ryktene svirrer i luften. Ett av dem er at revolten er finansiert av CIA, det amerikanske etterretningsvesenet. USA skal være misfornøyd med at Ayubs styre er for Kina-vennlig, heter det. At lederen for revolten, den tidligere utenriksminister Bhutto, er mer Kina-vennlig, legger få særlig vekt på. Den positive holdning til Kina både i konservative og venstreorienterte kretser er påfallende. Kina sees som en alliert mot India.

Stakkars Amerika! De har øst to - tre milliarder dollars inn i Pakistan, men idag er Amerikas navn ikke verd to sure sild. Vi spør vår sjåfør hvorfor. «Inntil 1965 ble Amerika betraktet som Pakistans beste venn,» svarer han. «Men under krigen mot India ble det oppdaget at amerikanerne hadde gitt våre forsvarsplaner til

India.» «Men er dere ikke takknemlige for all hjelpen og for de fremskritt den har bragt, f. eks. i jordbruket», spør vi. «Vi kunne fått den samme hjelpen fra Kina,» lyder svaret, «og da uten «strings attached», uten å måtte ta inn rådgivere som prøver å påvirke oss.» Vår sjåfør fremsetter disse oppfatninger som massenes mening, men lidenskapen i hans stemme sier oss at han tenker det samme selv.

Følelsene mot India går dypt. Mann etter mann gjør det klart at de er villig til å gå til krig igjen om det skulle bli nødvendig. Ingen handelsforbindelser eksisterer mellom de to land. De indiske verkene går med 50 % kapasitet, mens Pakistan har et akutt behov for stål og maskiner som India kunne levere. Samtidig sitter Pakistan med et overskudd på korn og ris som India trenger.

Matvareoverskuddet representerer det mest håpefulle ved Pakistans utvikling. Hovedsakelig takket være de nye kornsortene øket risproduksjonen ifjor med 40 % og hveteproduksjonen med 48 %. Det regnes med at Pakistan i år vil kunne eksportere en million tonn korn. Irrigasjon, hovedsakelig fi-

Studentene dirigerer trafikken i Lahore, Vest-Pakistans hovedstad, under urolighetene nylig. Politiet hadde streiket i protest mot de voldsomme sammenstøtene med studentene.

nansiert fra Amerika, spiller også en veldig rolle. Ut fra elven Indus alene er ca. 100 millioner mål blitt bevannet. En ekspert vi snakket med hevdet at et lignende gjennombrudd vil komme i indisk jordbruk om få år.

Mini-nasjonalismen

Etter uroen i Pakistan ventet vi å komme inn i smulere farvann da vi landet i Bombay, Indias store handelsmetropol. Men på flyplassen fikk vi vite at det ikke var tilrådelig å begi seg inn i byens sentrum. «SHIV SENA», en halv-fascistisk bevegelse, hadde i flere dager terrorisert byen. 57 mennesker var blitt drept, 20 % av byens busser og 330 hoteller og kafeer ødelagt eller skadet. Den direkte årsak var Shiv Senas krav om at visse områder av nabostaten Mysore skulle tilsluttes Maharashtra, hvor Bombay er hovedstad. Samtidig krever de at jobber i Maharashtra ikke skal gis til «utlendinger», til folk fra andre delstater.

Shiv Sena er siste utslag av en sykdom som etterhvert truer Indias liv: Separatismen. Språk- og folkegrupper krever sin egen delstat, og noen truer sogar med å bryte ut av India for å danne en egen

nasjon. Dertil kommer at delstatenes makt stadig vokser, mens Delhis autoritet stadig svekkes. Den kommunistiske regjering i Kerala har ettertrykkelig gått mot Delhi ved en rekke anledninger. Den nyvalgte kommunistdominerte regjering i Bengalen kommer trolig til å følge samme linje. En konflikt a la Nigeria/Biafra er ikke utenkelig.

I Assam i nordøst er situasjonen mest akutt. Bergfolkene i Nagaland, Manipur, Mizo-, Khasi- og Garo Hills (tilsammen ca. 4 millioner) krever sin egen delstat. Regulær geriljakrig har pågått i Nagaland siden 1956, i Mizo Hills siden 1964. Fjellfolkene har mongolske trekk og skiller seg klart ut fra den øvrige befolkning. Det hevdtes at Kina håper å få satt igang et nytt Vietnam i dette området, og så forbinde det med det kommuniststyrte Vest Bengal.

Panchgani

Mot denne bakgrunn er deltakerlisten ved Moralsk Opprustnings konferanse her i Panchgani i Maharashtra av største interesse. I delegasjonen fra Assam er samtlige bergfolk representert. Blant dem er mannen som først tok opp

kampen for en egen delstat, Hoover Hynniewta, generalsekretæren for fjellfolkenes politiske parti (All-Party Hill Leaders Conference), Nichols-Roy, og partiets ideolog, advokat B. B. Lyngdoh. Spørsmålet om bruken av vold hadde skapt et bittert skille mellom Hynniewta og de to andre. Vi opplevet en forsoning som vil få konsekvenser for Assam og Indias fremtid. «Jeg har hatet hindubefolkningen i Assam og planlagt vepnet opprør,» sa Hynniewta. «Her i Panchgani har jeg forstått at en løsning i nordøst bare er mulig når vi begynner med å forvandle oss selv. Også vi bærer ansvar for at India finner en varig løsning på sine sosiale og økonomiske problemer.» Med enestående ærlighet om intriger, sjalusi og baktalelse ryddet disse tre politikerne opp seg imellom. De vendte tilbake til Assam med en felles plan.

Mizo-folkets leder var i Panchgani ifjor. I år sendte han sin datter. «Jeg har alltid sett på meg selv som en Mizo,» sa hun. «Etter mitt møte med Moralsk Opprustning har jeg lært å se meg selv som en inder.»

Krisesentret Assam kan komme til å vise både Bengalen og India en ny vei.

Representanter fra
khasi- og mizo-
stammene og fra
slettelandet i Assam

Jeg har sett forsoning ved denne konferansen som jeg aldri så i løpet av mine år ved de Forente Nasjoner, sa en europeisk diplomat, som i mange år var knyttet til sitt lands FN-delegasjon. Han refererte til tre politikere fra Assam og deres uttalelser ved konferansen som pågår her i Panchgani.

Temaet for konferansen er å «Gjøre fiender til venner», og ingen som kjenner India og Asia er i tvil om det relevante i et slikt program. Ved åpningen, som falt sammen med innvielsen av annet byggetrinn i MRA's treningssenter Asia Plateau, sa Rajmohan Gandhi, redaktør av tidsskriftet HIMMAT: «Før åpningen av dette sentret hadde verden et visst bilde av India — av korrupsjon, sult og splittelse. Nå begynner nasjonenes ledere å si at gjennom Panchgani og Moralsk Opprustning holder India på å lære verden ærlighet og enighet.» Han talte til hundrevis av bønder fra distriktet omkring og delegerte fra alle kanter av India, samt fra 20 andre nasjoner.

Åpningsseremonien fant sted i brennende sol under en stor, mangefarget baldakin i nærvær av Panchganis myndigheter. Et gut-

temusikkorps i stramme uniformer spilte.

Asia Plateau har en dominerende beliggenhet oppe i fjellene øst for Bombay. Herfra ser en utover kjeder av fjell med flate topper — en geologisk eiendommelighet som skriver seg fra deres vulkanske opprinnelse. På den store sletten under oss ligger et lappeteppes av rismarker som klatrer i trappetrinn oppover dalsiden og forteller at vi er i et jordbruksdistrikt.

Mer enn 18 000 mennesker i India og over hele verden har — enten gjennom direkte pengegaver eller ved andre tjenester — bidratt til reisen til sentret. Det er hittil reist to blokker hvor 300 mennesker kan innkvarteres i komfortable rom med dusj, varmt og kaldt vann, etc. Dessuten er det møtesal, kjøkken og spisesal og en mindre klinikk. Neste byggetrinn omfatter et større kompleks med teater, kontorer, kjøkkenavdeling og møtesaler. Med tiden skal sentret ha plass til vel 600.

I løpet av det året som er gått siden Asia Plateau ble åpnet, har sentret allerede hatt en dyp og varig virkning på deler av India. Statsministeren i Assam sa nylig at «MRA er en stråle av håp for folket i nordøst». Guvernør B. K.

Nehru uttalte at MRA har redusert hatet i fjellområdene. Han refererte til den forvandling som skjedde med en fremstående politiker fra Assam her i Panchgani for et år siden og som har lagt grunnlaget for samarbeide mellom to av fjellfolkene og slettefolket etter års bitter splittelse. Dette har ført til at det er utarbeidet en ny forfatning som om kort tid gir de to folkene, garoene og kaziene indre selvstyre.

Grahon Singh Marak, en av de fem eksekutivmedlemmene i distriktsrådet for Garo Hills og en mann som under den nye forfatningen vil få statsråds rang, sa: «Enhver politiker tenker først og fremst på seg selv. Jeg var også slik og fant på forskjellige ting for at folket skulle like meg og velge meg. Blant annet pisket jeg opp hat mot andre folkegrupper. Jeg har besluttet å stoppe dette og kjempe for integrering mellom garoer, ikke-garoer og slettefolket i Assam.» En europeer kan ikke annet enn å bli slått av disse lederens ærlighet og vilje til å rette på det som er feil i deres egne liv. En øyner en ny fremtid for India dersom denne ånden får spre seg videre.

En større delegasjon fra Ceylon

P a n c h g a n i

rapport fra Sturla Johnson

er kommet til Panchgani. Blant dem er P. Eheliyagoda, viseformann i Shri Lanka fagforbundet, som har 300 000 medlemmer og er knyttet til tidligere statsminister fru Bandaranaike parti.

«Vi har hatt en serie med katastrofale streiker i Ceylon,» sa han. «Når forhandlinger nektes er resultatet ødeleggelse. Jeg vender tilbake til Ceylon for å slåss for forhandlinger på basis av hva som er rett, ikke hvem som har rett.»

En ledende importør av matvarer i Colombo fortalte hvordan han, etter å ha kommet tilbake fra Panchgani for et år siden, var begynt å selge sine varer til den nye regjeringen. Han hadde også betalt tilbake til statskassen 12 000 kroner som han skyldte i skatt.

Indias største avis, The Indian Express, hadde som overskrift på en rapport fra konferansen: «Ceylonesisk forretningsmann gjenomgår metamorfose».

En ceylonesisk studentleder sa at det var forandringen i en politisk rival etter dennes besøk i Panchgani for et år siden, som gjorde at han selv reiste til konferansen. Han ville nå arbeide for at splittelsen mellom folkegruppene i landet ble overvunnet.

Til venstre: Nestformannen i Ceylons Shri Lanka faglige landsorganisasjon, P. Eheliyagoda. Til høyre: Formannen i Praja-sosialistpartiet, P. J. Goray, i samtale med Irene Laure, tidligere generalsekretær for Frankrikes sosialistiske kvinneforbund.

Iran er representert ved konferansen med en universitetsprofessor og en tidligere general i hæren.

Fra Bombay, som nylig opplevde de værste uroligheter siden India ble uavhengig, er det kommet en gruppe havnearbeidere. Tyve leger fra Bombay, Poona og Panchgani har vært her i to dager. Generalguvernøren i Eritrea i Etiopia har sendt sin personlige representant, Ato Mesfin Hailu, til Panchgani. Generalguvernøren har innbudt til

en verdenskonferanse for Moralsk Opprustning i Asmara for å finne en løsning på uroen og stridighetene i sin provins og i Afrika. Konferansen finner sted fra 25. april til 5. mai.

De neste dagene ankommer formannen i Praja-sosialistpartiet, og Sibnath Bannerjee fra Calcutta, en av grunnleggerne av Hind Mazdoor Sabha, de sosialistiske fagforbund i India.

Sturla Johnson.

Mine foreldre lever primitivt i en landsby i det sørlige Sudan. De går nakne og de kan ikke lese eller skrive. Det er 80 km til nærmeste by og 1600 km til hovedstaden Khartoum. Alle kommunikasjoner og all postgang er brutt sammen som følge av krigen som de siste 8 år har rast mellom det arabiske nord og det afrikanske sør. Vi i sør, som utgjør en tredjedel av befolkningen, har alltid blitt neglisjert og satt til side av de nordfra. Det har ikke vært noen utvikling av vårt område, til tross for løftet som ble gitt før uavhengigheten i 1957. Hatet mot de nordfra henger igjen fra den tiden da de kom og tok oss til fange og solgte oss som slaver. Jeg husker min bestemor pleide å si til meg: «Stol aldri på de brunhudede menneskene.»

Sirr Makwenanai, som sier dette, er en 25 år gammel, liten og slank sudanese som tilhører Dinka-stammen. I pannen har han seks vannrette arr som ble skåret inn etter at han ble voksen for å minne hans fiender om det mot de kunne vente av ham. Dinkaene teller omkring en million og de er spredt over et område som strekker seg fra den Hvite Nil vestover til grensene av Kongo og Den sentralafrikanske republikk. Vi traff ham i India der han i noen måneder har deltatt i Moralsk Opprustnings arbeid.

Seks år gammel forlot Sirr landsbyen og dro til sin onkel, som var medlem av parlamentet, for å gå på skole. I 7 år ble han satt til å studere Koranen inntil han brøt over tvert og kom seg inn på en høyere skole. I 1965 ble hele skolen på grunn av krigen evakuert til Khartoum. 300 studenter sørfra ble blandet sammen med 800 nordfra. De to gruppene holdt seg på avstand fra hverandre og Sirr sluttet seg snart til en politisk ungdomsbevegelse som krevde selvstendighet for Sør-Sudan. Jeg hatet de i nord så sterkt at jeg ønsket å bruke atombomben mot dem, sier han.

En dag kom meldingen om at tropper fra hæren hadde utslettet foreldrenes landsby i jakten på opprørere. Mange ble drept og foreldrene såret, faren i benet og moren mistet en arm. Litt etter ble

Makwenanai fra Sør-Sudan i

profil

også onkelen drept av regjeringstroppene.

Sirrs første tanke var å slutte seg til opprørerne i skogen, som hans søster allerede hadde gjort. På dette tidspunkt så han MRA's film «Frihet», der en afrikansk revolusjonær sier til en annen: «Den sterkeste kraft i atomalderen er Gud i arbeide i et menneskes hjerte.» Dette følges i filmen av forsoning og nasjonal enhet.

Jeg var rasende, forteller Sirr, og jeg ville knuse filmapparatet. Jeg sa til engelskmannen som viste filmen: «Hvorfor viser De slike filmer til oss? Hvorfor snakker De ikke heller til dem nordfra?» Han svarte: «Jeg er utlending og vil ikke blande meg i deres politikk. Men jeg vet at dere ikke kan bygge det rettferdige og fredelige samfunn dere lengter etter dersom dere er fylt av hat. Jeg vet også at den mest bitre og arrogante mann kan forvandles, for det har skjedd med meg.»

I tiden som fulgte traff jeg engelskmannen igjen mange ganger, og besluttet til sist å prøve Moralsk Opprustning. Jeg opplevde at Gud kan ta hat og bitterhet bort hos dem som velger å lytte til Gud. Ved en anledning da hele skolen var samlet, ba jeg dem

nordfra om tilgivelse for mitt hat. Virkningen som dette hadde på dem, overbeviste meg om MRA's effektivitet. Vi begynte å arbeide sammen. Studenter fra nord og sør begynte å vise filmen «Frihet» i Khartoum og distriktet omkring.

Presidenten for parlamentet hørte om hva vi gjorde og sendte bud etter oss. Han ba oss reise til det sørlige Sudan med filmen. Mens kamper pågikk viste vi filmen i by etter by kveld etter kveld og bragte håp til mitt folk. En gang kom vi så nær krigen at to av mine kamerater nordfra ble redde og reiste hjem, smiler Sirr lurt.

Lederne i Sirrs politiske parti har bedt ham om å la seg velge inn i parlamentet på den plassen onkelen hadde til han ble drept.

Jeg har tenkt over dette, sier Sirr, men jeg har besluttet å si nei. Moralsk Opprustning er prioritert for meg fordi bare en revolusjon som forvandler mennesker kan skape rettferdighet for mitt folk og fred i Sudan. Jeg skrev til mine kamerater i skogene som kjemper i Anya-Nya (opprørshæren): «Jeg er en opprører som dere, men min plass er ikke i skogene. Jeg kjemper for mitt folk og den kampen jeg er i nå krever like mye lidenskap som dere har.» Jeg vet at de støtter meg. Til jul fikk jeg et kort fra dem der det sto: Alltid fremover! Aldri tilbake!

Moralsk Opprustning er en verdenskamp. Derfor sa jeg ja til Rajmohan Gandhis invitasjon om å komme til Asia.

Mange indere bor fremdeles i Afrika selv om mange har forlatt alt og flyktet til England. De gjorde den feilen at de holdt seg politisk nøytrale, stelte med sine forretninger og ikke ville ta et fullt ansvar for å hjelpe Afrika. Til tross for at de er født i Afrika og har vokst opp der. Det som er skjedd har skapt mange bitre følelser her i India. Et nytt forhold må bygges mellom India og Afrika. Jeg ønsker at inderne her skal utfordre sine landsmenn i mitt hjemland til ikke å reise ut, men identifisere seg med Afrika og sammen med oss finne løsningen på kontinentets problemer.

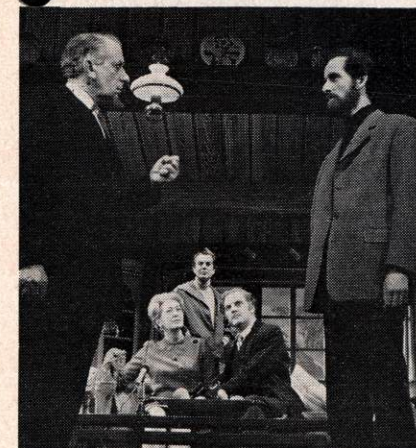
S. J.

Skjulestedet

Friheten ikke et støttekorsett for status quo

«En gruppe motstandskjempere fra en tidligere krig samles til et møte. De representerer kirken, kunsten, forretningslivet og — i en høytravende person som har spilt falitt — demokratiet. På møtet oppdager de at han som var deres leder under krigen, har satt i gang en øyensynlig effektiv revolusjon. Kirkens og kunstens representanter gjør motstand, forretningsmannen sikrer sine interesser, og politikeren fristes til ettergivenhet for sin sønns skyld.»

Det er *The Times* (8. mars 1969) som gir denne beskrivelsen av Alan Thornhill's skuespill *Hide Out* (Skjulestedet) på Westminster Theatre. Anmelderen kaller det et «gammeldags, godt tilrettelagt, effektivt teaterstykke, av det slag som vedblir å være effektivt hvor meget motene enn skifter. Det benytter seg av sterke situasjoner, spenning og markerte sceneavslutninger. Det er et ideskuespill, og det forhold at også idéene er gammeldagse tar ikke fra dem deres

aktualitet. Thornhill's personer har valget mellom frihet, som kanskje er ineffektiv, og tyranni, som vil være effektivt til en høy pris.»

Thornhill tar opp spørsmål som aktualiseres av hendelsene i Europa i den senere tid: Kan mennesker i et fritt samfunn forme fremtiden og frembringe de nødvendige forandringer uten å gripe til vold?

I teatrets omtale av stykket heter det blant annet:

«Hellas og Tsjekkoslovakia er ferske og nærliggende eksempler på hvordan voldets midler tas i bruk av både høyre- og venstre-ekstreme politiske grupper. Men også innen de frie statsformer har lignende tendenser øket i omfang.

I mange deler av verden holder den tidligere så selvfølgelige troen på friheten på å dø ut. Man kan ikke lenger ta den for gitt. Tendensen til å anvende voldsmetoder vokser, også i de demokratiske stater, blant visse vitenskapsmenn, blant dem som ikke vet hvordan de skal møte studentenes krav, blant dem som bærer ansvaret for landenes økonomiske politikk og blant dem som arbeider utålmodig for å rive ned de nåværende samfunnsstrukturene.

Samtidig er det ofte de som allerede lever i frihet som angriper den mest høylydt. De som har mistet den, vedsetter den høyere enn alt annet.

To spørsmål melder seg når man reflekterer over dagens situasjon: Hvorfor ønsker enkelte å gripe til voldsmetoder? og Hvorfor er frihetens talsmenn ofte så ineffektive og lite overbevisende?

Bruken av vold er en form for diktatur. Mange er intolerante mot tregheten i den demokratiske prosessen. De vil heller ofre friheten for å oppnå sine mål enn å utsette det de streber etter og redde friheten.

Den innstillingen styrkes av det faktum at mange frie mennesker som kunne gjennomføre de nødvendige reformer, svikter sin oppgave. Når urettferdige forhold opprettholdes, innbyr de til bruken av vold som den eneste måten å oppnå en forandring. Friheten er intet støttekorsett for status quo. Den er i stedet ansvarlige menneskers mulighet og middel til å forandre samfunnet. Dersom de ikke bruker sin frihet til å gjennomføre de forandringer som behøves, vil de bli feiet til side av den sterke mannen og det sterke partiet, som påberoper seg plikten til å dirigere folk «til deres eget beste».

Det eneste håpet om å bevare friheten, ligger i en indre revolusjon i mennesker, slik at de forandrer samfunnet der det er nødvendig, samtidig som hvert individ får den indre autoritet som har sin rot i ansvarsfølelse, moralske verdier og troen på Gud.

Skjulestedet er et tilholdssted. Samtidig er det en holdning man inntar. Kanskje ethvert menneske gjemmer seg for virkeligheten på ett punkt i sitt liv. Det er på den måten vi selv begrenser — og til og med ødelegger — vår frihet.»

Oppførelsene av *Skjulestedet* fortsetter i april og mai måned.

En sosialistisk tenker

Erich Fromm: «Det sunne samfunn».
Pax Forlag 1967.

«Det er samfunnet som er sykt og ute av lage, ikke menneskene. Derfor må samfunnet forandres og tilpasses den menneskelige natur — istedet for at mennesker streber med å tilpasse seg konformitetens galskap», skriver Pax forlag utenpå omslaget til «Det sunne samfunn».

Marx

Men inne i boken skriver Fromm: «Marx erkjente ikke de irrasjonale krefter som får mennesket til å bli redd for frihet og som frembringer maktbegjær og ødeleggelseslyst. I sitt menneskesyn gikk han tvert imot implisitt ut fra at mennesket av natur var godt, og at det ville vise seg så snart økonomien ikke lengre virket forkrøplende... Av denne grunn innså han ikke at mennesket som ikke hadde opplevet en moralsk fornyelse i seg selv, heller ikke kunne levendegjøre et bedre samfunn. Han festet ingen oppmerksomhet ved nødvendigheten av en ny moralsk holdning, i alle fall ga han aldri uttrykk for det. Uten en slik forandring er alle politiske og økonomiske endringer bortkastet.»

Det får bli opp til leseren å avgjøre om Pax skriver hva Fromm mener. Fromm tar heller ikke med silkehansker på vestens nåværende samfunnsform. Med utgangspunkt i den høye frekvens av selvmord, sinnslidelser og alkoholisme i de rike land, hevder han at det ikke nødvendigvis er mennesket det er noe galt med. Det kan være at den samfunnsform vi er en del av er så usunn, så stikk i strid med

menneskets virkelige behov at den fremmer det sykelige i oss. Ergo: Samfunnet må forandres.

Fromms understrekning av at både mennesket og samfunnsforholdene må forandres er et nødvendig korrektiv til de ensporete tendenser som ofte preger kristne på den ene siden og marxister på den andre. «Tror jeg at sykdommens årsak er enten økonomisk eller åndelig eller psykologisk, må jeg også tro at helbredelsen inntrer bare denne årsaken blir fjernet», skriver Fromm. «Om jeg derimot innser hvordan forskjellige aspekter henger sammen, vil jeg komme til den konklusjon at helbredelse og mental sunnhet bare kan oppnås ved samtidige forandringer på den industrielle og politiske organiseringens områder, i åndelig og filosofisk innstilling, i karakterstruktur og i kulturell virksomhet. Konsentrerer man seg om ett av disse områdene og utelukker eller forsømmer andre, virker det ødeleggende på enhver forandring.»

Det fremmedgjorte samfunns prester

«Fremmedgjøring» og «konformitet» er nøkkelord i Fromms diagnose av vestens sykdom. Han peker på det anonyme i den kapitalistiske produksjonsform. Arbeider, direktør og aksjeeier står i et upersonlig og fremmedgjort forhold til hverandre og sine henders verk. Mennesket opplever seg selv som en funksjon i det sosiale system, uten en klar følelse av eget verd og identitet. Det forsøker istedet å skaffe seg en sekundær jeg-følelse ved å oppleve seg selv som anerkjent og nyttig, ved å gå opp i horden. Den samme fremmedgjøring og konformitet

preger også privatlivet, f. eks. i drabantbyene.

Nokså respektløst kaller Fromm psykologene og psykiaterne det fremmedgjorte samfunns prester. Mange av dem, sier han, har redusert sin funksjon til å være sympatiske lyttere, som ikke helbreder, men som minsker spenningen ved at pasienten får snakke ut. Dermed blir det produktive i spenningen, uromomentet som virker skapende, eliminert. Målet blir å få mennesket til å glemme hva det er, istedet for å finne frem til «sannheten som frigjør eder». Psykiatri og psykologi truer med å bli redskap for manipulering av menneskene.

Den produktive holdning

På det personlige plan ser Fromm svaret til fremmedgjøring i «den produktive holdning». Mennesket må utvikle sine skapende krefter i den grad at det kan føle samhörighet med verden uten å «gå opp» i den. «Lykke er en tilstand av intens indre aktivitet og utfoldelse av livsenergi...»

På det sosiale plan faller Fromms tenkning i tråd med det krav på medbestemmelsesrett, som de siste måneders revolusjonære bevegelser i Europa har reist. Han kaller det «fellesskapets sosialisme» og peker på at det er noe helt annet enn nasjonalisering. Hovedpoenget er ikke hvem som eier industrien, men medvirkning i ledelsen og avgjørelsesprosessen. Utviklingen i de nasjonaliserte industrier i land som Sovjet og Storbritannia viser dette.

Men han setter en betingelse for at medbestemmelsesrett skal bli en ekte løsning: «Hvis arbeidere og arbeidsgivere i en bedrift bare er opptatt av sin bedrift er de fremdeles fremmedgjort fra sam-

Daw Nyein Tha

Den 11. mars ble den burmesiske lærerinnen Daw Nyein Tha begravet i Panchgani, India.

I sitt hjemland var hun kjent som en usedvanlig dyktig og begavet pedagog. Allerede i 21-års alderen ble hun leder for en av Burmas fremste pikeskoler. I 1931 kom hun til Europa for første gang. Hun lærte Frank Buchmans arbeid å kjenne, og snart sto hun midt i kampen for en ny verden, som hun førte videre like til sin død. Hvert land hun besøkte fikk en spesiell plass i hennes hjerte, og hun glemte aldri det hun opplevde da hun fulgte Frank Buchman til Norge før krigen.

Daw Nyein Tha evnet å fremstille dype sannheter på en slående klar måte. Ofte illustrerte hun en idé med sine slanke hender eller et lite silketørkle, slik at også de mest kompliserte kunne fatte den. Hun var en god venn av Mahatma Gandhi, Burmas statsminister U Nu og andre asiatiske og europeiske ledere. Og hun vil bli husket med glede og takknemlighet av tusener fra alle yrkesgrupper, i mange land.

funnskraftene. Den egoistiske og fremmedgjorte holdning vil bare være overført fra individet til gruppen.» Det avgjørende spørsmål blir industriens målsetting, om den gjør hele menneskehetens behov til sitt første anliggende.

Politisk omlegning

Han deler ikke mange moderne skeptikers syn på tradisjonelle moralnormer. «Vi har ikke bruk for nye idealer eller nye åndelige mål», skriver han. «Menneskeslekten store profeter har postulert omene for et åndelig sunt liv. Men de store religioner så ofte har bekjempet hverandre og fremhevet gjensidige ulikheter, skyldes det innvirkning av dem som bygger kirker, hierarkier, politiske organisasjoner på de enkle bastioner av sannhet som åndens menn hadde grunnlagt. Vi trenger ikke ny kunnskap om hvordan man skal leve fornuftig, men vi trenger i høy grad å gjøre alvor av hva vi tror på og forkynner.»

På Gud tror Fromm tilsynelatende ikke, men han ser religionen som en mektig alliert i kampen for menneskeverd og fremskritt.

«Det var en feil av ikke-troende å konsentrere kritikken om Guds-begrepet», hevder han. «Man burde mye heller utfordre de bekjennende religiøse til å ta sin religion og især sin oppfatning av Gud alvorlig.»

«Det sunne samfunn» spenner over et vidt felt, men den er lettlest og oversiktlig. Ofte blir det vel mye gjentakelser. En kan ikke fri seg fra følelsen av at Fromm lider av den ordoverflod som ofte preger tysk åndsliv, selv om han har vært bosatt i Amerika siden 1934. Av og til kan konklusjonene synes noe lettvinde, som for eksempel når han hevder at sosialismen er blitt en teoretisk visjon i England og Skandinavia fordi de sosialistiske regjeringer har vært «basert på så knappe flertall at det bare kunne gjøres de spedeste forsøk på å realisere programmene.»

Men alt i alt virker «Det sunne samfunn» tvers igjennom oppriktig. Den avslører en rekke halveller u-sannheter som fremdeles er vidt utbredt og bidrar til å klargjøre den utfordring som fremtiden stiller oss overfor — både som samfunn og som individer.

Jens-Jonathan Wilhelmsen.

LEGEMIDDEL

HURTIGVIRKENDE

Førstehjelp
ved smerter,
hodepine,
forkjølelse

Mot
smerter

PARALGIN

Voksne: 1-2 tabl. ad gangen
inntil 4 ganger daglig.
Barn: ½-1 tabl. ad gangen.

Weider

• også for dem
som ikke tåler
acetylsalicylsyre!

På apotek - uten resept.
WEIDERS FARMASØYTISKE A/S-OSLO

seg med slik kritikk. Ektemenn i bakrus klager på morgenkaffen, og politikere angriper andre land i den hensikt å vende oppmerksomheten bort fra feil de selv har gjort. Med slik kritikk projiserer vi våre egne nederlag på andre.

Peter Howard og Paul Campbell i «Kampen for mennesket»

DET ER UTMERKET AT MAN gjør opp med Europas historie i gammel og ny tid, men det er ren vandalisme å overse de åndelige krefter som opp gjennom Europas historie har løftet begrepet **menneske** ut av tåken og virvaret og barbariet, og skapt pasjonerte reaksjoner mot umenneskeligheten. Og den kanskje største anklage som kan rettes mot dagens Europa er at det i en så skremmende grad har oppgitt sammenhengen med sine åndelige kilder. Det har åpnet veien for nye former for barbari, åpenlyse eller mer listige. Kommunikasjonen foregår idag karakteristisk nok først og fremst innen økonomi, teknikk og politikk, altså områder hvor det er størst fare for at mennesket, det enkelte menneske, vil bli valset kynisk og nådeløst ned.

Det er antagelig en håpløs oppgave å forsøke å skape en politisk enhet av Europa, det er ikke engang sikkert at det vil tjene noen hensikt. Men likefrem katastrofalt ville det være, dersom det var like håpløst å bringe Europa i fornyet kontakt med sine egne kilder. Med det åndelige potensial som Europas kulturhistorie representerer, har vår verdensdel den **mulige** oppgave å tale menneskets sak med en spesiell styrke, tross alle de umenneskelighetens flekker som hefter seg ved vår historie. Det er ikke snakk om å vende tilbake til historien, men om å føre en bestemt historisk linje videre, levendegjøre den i en tid som truer selve det menneskelige på livet.

Carl Fredrik Engelstad,
Aftenposten 1. mars 1969

VI MÅ FORSØKE Å GRIPE ENKELTMENNESKETS situasjon. Det kan bare lykkes gjennom erkjennelsen av at det velferdssamfunn vi selv har ansvaret for, ikke er bare bra. Levestandard måles ikke vertikalt, men horisontalt. Den bitre virkelighet for enkelte i dag er at de faller utenfor. Trivselsamfunnets miljøpolitikk skal formes. Så mange mennesker har vært og er i oppbrudd. Vi må skape et samfunn med en helt annen karakter når det gjelder samværet mellom mennesker, ikke minst på fritid.

Stortingsmann Guttorm Hansen i et intervju i Arbeiderbladet.

«I VÅRT LAND BLIR EN LEDER dypt respektert, fordi det sovjetiske folk forstår hvilket stort ansvar han har for partiet og for folket og hvor store forpliktelser han har til tross for at han avlastes i sin ledelse...

Det er ikke lett å vinne autoritet. Og det er svært viktig at lederen har i seg de beste moralske egenskaper en russer kan ha. Ærlighet og rettskaffenhet, utholdenhet og uforsonlighet overfor svikt, arbeids glede og høye prinsipper må kunne forenes i en leder...

Like vanskelig som det er å vinne folks respekt, like lett er det å miste den. En leder må pleie sin autoritet som sin øyensten. Hvis han blir fortumlet av suksessen, hvis han misbruker sin høye stilling, hvis han blåser seg opp og tror han er ufeilbar, hvis han ikke lenger rådfører seg med andre eller hvis han holder opp med å vise omtanke for sine medmennesker, mister han respekten. Dessverre glemmer ledere i dag dette...

Fra en leder i fagforeningsavisen «Trud», Moskva. Lederartikkelen, som sto på førstesiden, het: «En leders myndighet».

HVORDAN KAN MAN FREMKALLE en forandring i personlighetens innviklede mekanisme? Spørsmålet blir til syvende og sist: Hvordan kan man skape en revolusjon i et menneskes vilje?

En ting er å forstå de krefter som får oss til å handlet som vi gjør, en annen ting er å gi disse kreftene en ny retning. . . Viljen kan tvinges til å bøye seg; men om-dannet kan den bare bli gjennom moralske beslutninger. Dette er grunnen til at relative normer er så populære og absolutte normer så nødvendige. Relative normer bøyer seg for viljens krav; absolutte normer krysser viljen og krever forvandling.

Forvandling møter alltid motstand. Som lagene i en løk ligger stolthet, frykt, ærgjerrighet, begjær og krav omkring viljen og beskytter den mot forvandling.

De fleste av oss gjør nøyeblikkelig motstand mot en antydning om at forandring er nødvendig. Vi slår igjen og kritiserer den som har satt fingeren på vårt ømme punkt. Voldsomheten i vår reaksjon viser hvor dypt samvittigheten er blitt rammet. Det er blitt en vane å forsvare

Kort nytt

RØDE LYKTER FOR EUROPEISK SHOW

London: Europeisk ungdom med showet *Det er tillatt å lene seg ut* trakk 15.000 mennesker fra 109 land til Westminster Theatre i løpet av fire uker. 5.000 mennesker ble igjen i salen en time eller mer for å snakke med skuespillerne etter forestillingene.

Den 10. mars ble London-besøket avsluttet, og showet dro videre på en måneds turné til industristrøkene i Nordvest-England og Wales.

FENGSELSBESØK

London: Mens showet *Det er tillatt å lene seg ut* ble spilt i London, avla det et besøk i Pentonville-fengslet, hvor det ble vist for 300 fanger og voktere. Fangene, som satt inne for 2. og opptil 28. gang, fulgte intenst og helhjertet med.

INTERNASJONAL KONFERANSE I ETIOPIA

Asmara: Innbydelsene til Moralsk Opprustningskonferanse ble sendt ut i mars måned, trykt i de etiopiske farger. Konferansen varer fra 25. april — 5. mai og holdes i den nye Expo Central Pavilion. Det ventes delegasjoner fra Europa og Asia som vil møte og konferere med representanter fra mange afrikanske land.

Verdenspremieren på den helaftens fargefilmen *Happy Deathday* holdes i løpet av konferansen. *Happy Deathday* var Peter Howards siste skuespill.

AFRIKANERE TRENES I INDIA

Panchgani: Delegasjoner fra 5 afrikanske land tok del i den siste MRA-konferansen i India.

NORSK I AUSTRALIA

Perth: Helga Landmark fra Røyse på Ringerike spiller en av hovedrollene i den australske oppsetningen av Alan Thornhills skuespill *Den glemte faktor*, som for tiden er på turné i Australia og New Zealand.

TYSKE ARBEIDERE INNØVER SKUESPILL

Caux: En delegasjon med 25 representanter fra gruveindustrien i Ruhr oppførte skuespillet *Stigen* av Peter Howard under konferansen i Caux, Sveits, i påsken

OFFENSIV MED MORALSK OPPRUSTNING I AUSTRALIA

Perth: Borgermesteren ga en middag for 97 av de ledende borgerne i Vest - Australia som en begynnelse til en MRA-offensiv over hele kontinentet i løpet av de kommende måneder. Gjestene overvar en forestilling av skuespillet *Den glemte faktor* etter middagen.

«*Den glemte faktors* impuls kunne føre til nasjonalt samarbeid og harmoni,» kommenterte borgermesteren. «Stykket gir ikke bare en formel, men det peker på de midler som kan brukes for å oppnå en forandring av forholdene.»

MRA - FILMER I UNDERVISNINGEN

Nigeria: I løpet av tre år har 2500 politimenn sett den afrikanske filmen *Frihet*. Denne og andre av Moralsk Opprustnings filmer inngår som en del av den opplæringen politi-rekruttene må gjennomgå. Offiserene har registrert en merkbar forandring i rekruttene innstilling til hverandre etterat de har sett *Frihet*, som blir vist i den første uken av kurset. Politiaspirantene kommer fra ulike stammer i forskjellige deler av landet og er derfor mistenksomme mot hverandre i begynnelsen.

Filmen er også blitt vist for hæren, i skoler og for andre grupper i samfunnet.

HOLLANDSK POLITIKER I INDONESIA

Djakarta: Den hollandske arbeiderpartipolitiker, senator Dirk de Loor, besøkte Indonesia i april sammen med den 88-årige fru Lottie van Beuningen, som er en kjent skikkelse i Holland. De kom fra India, der de hadde deltatt i kanferansen i Panchgani.

En rekke medlemmer av regjeringen kom til en mottagelse i andledning av besøket, der det bl.a. ble vist dokumentarfilmer fra Moralsk Opprustnings innsats i India. Senator de Loor hadde dessuten samtaler med general Nasution, som er formann for Det øverste råd, og utenriksminister Malik.

BREV...

Forts. fra side 3

ligheten, men er i pakt med dens sanne og skapende krefter. De er lik et prisme hvor lyset brytes og så stråler ut mangfoldiggjort i farver med «varme og liv». De har «røntgenstrålenes» evne til å kunne belyse menneskets motiver og dermed hjelpe oss til å forstå de krefter av godt og ondt som bor i mennesket og som avspeiler seg i samfunnet.

Og — de leder inn i troens dimensjon. For i sannhetens absolute lys blir en etterhvert stående i undring over det mysterium vi vel ikke kan forstå, men som jeg har lært å kjenne av erfaring: at mennesket tross all sin ondskap og alle sine feil er elsket av Gud. At enhver som åpner seg for Korsets dynamikk i sitt daglige liv, kan være med på å besvare det behov som trer stadig sterkere frem i hele verden — både i den kommunistiske og den ikke-kommunistiske: en ny mennesketype. Dette er sjansen for oss, millionene, til å komme ut av den desperate valg-situasjonen: et menneskelig diktatur eller atomkrig — og til å realisere det nødvendige, å gjenskape verden.

„STIGEN“ I GØTEBORG

Gøteborgs-Posten hadde følgende anmeldelse av skuespillet «Stigen» etter en oppførelse i Gøteborg i påsken:

Moralsk Opprustning har alltid hatt et godt håndlag med den kommunikasjonsform som teatret innebærer. Årsaken er at den begavete engelske teatermannen Peter Howard tidlig sluttet seg til bevegelsen, og han viste seg å ha evnen til å omsette Moralsk Opprustnings budskap i scenisk effektive bilder....

Og det var et stykke av Peter Howard som en Gøteborg-gruppe innen bevegelsen valgte å arbeide med, og som de allerede har spilt flere steder. På Langfredag hadde de en Gøteborg-fremførelse i den store hallen ved Munkeback-skolen, i forbindelse med en konferanse for Moralsk Opprustning som holdes i denne byen over påske. «Stigen» er et pasjons-spill om Kristus som i moderne klær bærer sitt kors gjennom verden, som en påminnelse for menneskene om hva de kravene innebærer, som de sviker. Det er et drama om hvordan troen skaper forvandlede mennesker.

Interessant er det at Peter Ho-

ward på så mange måter var en forgjenger til den teaterform som i Sverige er kommet til å bli karakteristisk for gruppe-teateret.....

Hvor sterk metoden er, kan man se av sluttscenen, der lys, lyd og menneskeskikkelser sammen gir en sterkt gripende effekt.

LEGEMIDDEL FRA

tas oppløst i vann

Novid gir hurtig lindring ved hodepine, reumatisme, nervesmerter, tannpine, menstruasjonssmerter og forkjølelsesubehag. Novid i vann - er behagelig i bruk og skånsom selv for ømfintlige maver. Uten resept på apotek og medisinsalg. - Rør og foliepakning à 20 tabletter samt glass à 40 og 100 tabletter.

Novid - befriende lett å ta.

NYEGAARD & CO-AS-OSLO

LEGEMIDDEL

Forkjølelse, revmatisme, nervesmerter - forsøk...

EN SAK ÄR S-SÄKER

MIBO - 24 VOLT - EL-TOALETT

UPPFYLLER SÄKERHETSKRAVEN

MIBO är marknadens första el-toalett som provats och S-märkts efter de nya normer som Semkos normutskott fastställde den 7 december 1967.

MIBO har transformator, vilket gör att alla elektriska komponenter drives med 24 volt.

MIBO har förbränningsugn i eldhärdig keramik och är försedd med efterbrännkammare. Denna ger en temperatur på över 1 000 grader, vilket gör att även gaserna antändes och förbrännes. (Ni slipper filter.) Övriga förbränningstekniska delar är i rostfritt.

MIBO uppfyller berörda myndigheters önskemål om separat sanitär- resp. förbränningsteknisk del.

MIBO har hölje av glasfiberarmerad plast och programverk som automatiskt styr förbränningsprocessen.

MIBO el-toalett är patentsökt.

ELEKTRO
MIBO
AKTIEBOLAG
Tel. 0501/136 20, 542 00 Mariestad

Sänd närmare information om MIBO el-toalett till

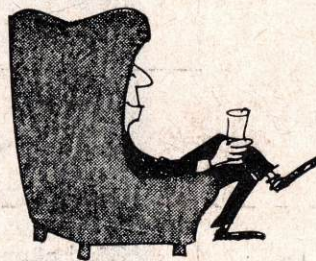
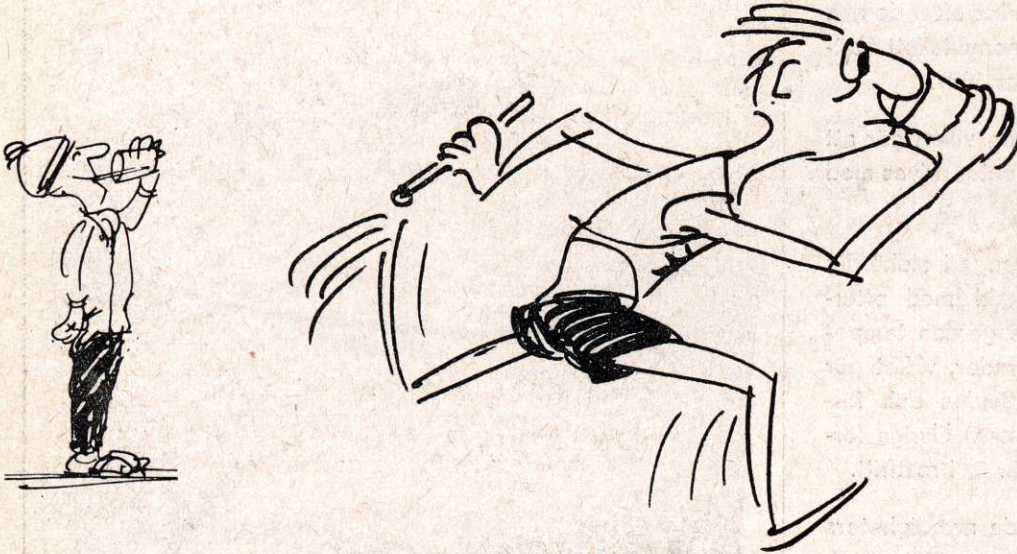
Namn

Adress

Postadress

NVIB 3/69

Mr. Lemon Lime

E.

OPPFRISKENDE EKTE
LIMEJUICE i pulverform

Dernings AB
Göteborgs Frihavn